

LUNDS
KOMMUN

Ljudguide till Lunds Stadspark, utskrift

Del 9. Blodhassel

Dialog mellan Peter Linder och Fredrik Emmerfors:

Peter: Det här är blodhassel, *Corylus maxima 'Purpurea'*. Den här riktigt mörkt, blodröda färgen är en mutation som man har tagit till vara på. Den är inte alldeles ovanlig i trädgårdar och här har den blivit riktigt stor.

Fredrik: Och så har den det här gröna inslaget av lite vanlig hassel i sig också.

Peter: Ja, antingen har den återmuterat, som händer ibland med sådana här avvikelser, eller så är det skott från grundstammen när man har ympat den.

[FE] Men man kan ändå säga att det är samma individ?

Peter: Ja.

Fredrik: Om vi flyttar blicken till höger om blodhasseln, och till höger om stigen, ser vi ut mot staketet och gatan ett ganska stort träd med grå och skrovlig bark.

Peter: Ja, det här fina trädet är en valnöt och jag har funderat lite kring vad det är för valnöt. Det är ganska likt äkta valnöt, *Juglans regia*, som det finns många fina träd av i Lund, men det är ändå inte det. Den skiljer sig på en hel del sätt, inte minst på nötternas form, och bladen på den här blir väldigt stora – särskilt ändbladet blir riktigt stort. Så detta är en hybridvalnöt, mellan äkta valnöt och någon annan art av valnöt. Det skulle till exempel kunna vara grå valnöt som är inblandad. Och det är typiskt att den står här i Observatorieparken, som är en gammal park med väldigt intressant växtmaterial. Det har varit särskilt roligt att inventera här, för det finns många frågetecken och annorlunda träd.

Fredrik: Ja, du har ju faktiskt inventerat träd i hela Lunds kommun och då fokuserat lite extra mycket på Stadsparken och Observatorieparken. Hur har du gått till väga när du gjort det?

Peter: Jag har printat ut kartor och gått ut här och inventerat. Dels har jag tittat på vad det är för slags träd, dels också på deras skick och hur de mår. Sedan har jag kommit med förslag på åtgärder och lagt in detta digitalt, så att det finns en digital karta över Lunds träd.

Fredrik: Och just det här valnötsträdet vet du alltså inte riktigt ursprunget till?

Peter: Nej, det är ett sådant träd där man önskar att man hade originalritningarna eller visste när och av vem det var planterat.

Peter: Det här är en ask, ett stort vackert träd. Först ser det ut att vara en helt vanlig ask, men efter ett tag ser man att det ca två och en halv meter upp längs stammen finns en tydlig gräns. Man kan också se att barken är annorlunda ovanför och under gränsen. Det är en ympskarv där, så man har haft någon anledning att ympa det här trädet. Det är någon gammal kultursort av ask som är inympad, men där har jag tyvärr inte kommit fram till vad det kan vara för kultursort. Det är ytterligare ett mysterium att lösa.

Fredrik: Om man då jämför den här asken med de askarna vi såg precis vid ingången till Observatorieparken tycker i alla fall jag att det är rätt stor skillnad på stamformationerna.

Peter: Ja, kronan ser lite annorlunda ut här. Den har fått någon typ av skada vid en viss tidpunkt,

så den har förgrenat sig i fyra grova delstammar. Och har den väl gjort det en gång så växer den vidare på det sättet och blir lite annorlunda.

Manus:

Observatoriet, som idag är byggnadsminnesförklarat, har en flygel i varje väderstreck. Och som med så många andra vackra byggnader i Lund är arkitekten Helgo Zettervall inblandad även i denna. Det är han som har ritat fasaden. Framför dig ser du ett gammalt fint hus, i samma gula tegel som Observatoriet. Det är det så kallade Räknehuset, från 1912, som också är byggnadsminnesförklarat idag. Det ritades av Henrik Sjöström, som var lärjunge till Helgo Zettervall.

Dialog mellan Peter Linder och Fredrik Emmerfors:

Peter: Här har vi ett mycket speciellt träd, som nog är det som har varit roligast att hitta under inventeringsarbetet. Det är något så ovanligt som ett dadelplommon, *Diospyros lotus*, en kinesisk art. Det är nära släkt med *Diospyros kaki*, kakifrukten som är mer känd som sharonfrukt. Det är de lite större, orangea frukterna man kan köpa i fruktdisken. Den här har nog vuxit här väldigt länge. Trots att den inte är så väldigt grov i stammen har den vuxit långsamt och fått en väldigt hård ved. Trädet har ett friskt bladverk med väldigt gröna och glansiga blad. Sedan är detta ett hanträd. Det bildas centimeterstora, rosa små klockor som sitter längs de yttersta kvistarna, och de slår ut i juni. Men det är tyvärr bara hanblommor på trädet.

Fredrik: Så det här kan inte ge någon frukt?

Peter: Nej, här blir det ingen frukt på trädet. Men hade man planterat ett honträd här också skulle man kunna få små minisharoner, som är ätliga.

Och sedan ett tiotal meter till vänster ser vi ett större träd, som lutar in över dadelplommonet. Det har lite mörkare, slät och grå stam. Det är en *evodia*, som också är ett mycket ovanligt träd.

Fredrik: Det ser ut att luta rätt illa?

Peter: Ja, det här lutar illa nu. Det har dessutom en spricka i stammen och rötterna är illa skadade och lite lyfta från marken. Så det här trädet får nog tas bort nu av säkerhetsskäl.

Manus:

När du kommit ut en bit på gräset ser du snart till höger öppningen till en häcklabyrint, anlagd 1996 och ritad av Oscar Reuterswärd. Framför dig ser du fontänen och perennplanteringen från början av rundturen. Och med detta återstår det bara för Peter Linder och mig, Fredrik Emmerfors, att tacka dig för att du gått den här ljudguiden, och vi hoppas att du haft mycket nöje under turen.

Om du vill framföra frågor eller synpunkter till kommunen eller till oss som gjort guiden, så går det bra att kontakta Tekniska förvaltningens Park- och naturavdelning.

Varmt välkommen tillbaka en annan gång!

© Fredrik Emmerfors, Ljudambassaden.